

Pablo da Arno Camenisch

Miu num ei Pablo ed jeu vivel dapi in onn e miez ella casa d'affons 'Suerte' ad Esmeraldas. Esmeraldas ei in impurtont marcau sper la mar ad Ecuador. Ecuador sesanfla ell'America dil sid. Jeu havevel 6 onns, cura che mia mumma ha purtau mei ella casa d'affons. "Cheu stos ti buca endirar fom", ha mia mumma detg. "Cheu muossan ei a ti da scriver e leger e ti sas termagliar e far giugs cun auters affons. Mira da far pulit e da far per camond!" Ella ha embratschau mei. A mi ruclavan las larmas sur las vestas. "Igl ei in grond cletg per tei." Lu eis ella ida.

Tochen quei di vivevel jeu en in quartier dad Esmeraldas che haveva num 'Barrio Rio'. Quei ei in slum, quei vul dir ina part dil marcau, nua che la glied paupra viva. Las casas ein fetg semplas, ord aissas e stuors ondulau. Ils plantschius dallas casas ein da tratsch e biaras gadas han las casas buca escha. Enstagl pendan teilas. El 'Barrio Rio' vivan glied fetg paupra e nundumbreivels affons. Ils affons ein il bia vestgi mo cun ina caultscha cuorta e tuts van a pei blut. En miu quartier ein las vias mo stretgas e da tratsch. Cura ch'ei plova cuoran massadas d'aua naven da sur il marcau giuaden el slum, aschia che las vias ein plein buglia. Biaras gadas vegn l'aua lu en casa. Rumians schaian semplamein entuorn dapertut e quei toffa stermentus. El 'Barrio Rio' hael jeu aunc mai viu jasters ed era buca autos.

Da miu bab saiel jeu buca seregurdar. Jeu hai aunc siat fargliuns e mia mumma sto mirar per nus tut persula. Maria, mia sora veglia, gida ella e mira da nus, cura che mia mumma sto luvrar. Ella cusa resti per la glied. Paucs han denton daners per far diever da ses survetschs. Aschia tonscha ei buca. Nus havein giu fom biaras gadas. Cura ch'ei deva lu da magliar, sescagnavan nus per mintga buccada. Nus magliavan mo inaga per di. Ei deva adina ris cun 'verde', ina sort da bananas. Per ch'ei tonschi stuevan nus affons tuts gidar. Miu frar Julio, ch'ei in onn pli vegls, ed jeu mavan a schubergiar calzers. Per schubergiar ils calzers ad in signur survegnevan nus 30 raps. Biaras gadas havevan nus da sescagnar cun auters affons che vulevan era schubergiar ils calzers a quels signurs. Ils daners stuevan nus dar alla mumma. Cura che nus mavan el center dil marcau per schubergiar calzers, vesevel jeu mintgaton enzatgi che magliava en in'ustria. Jeu survegnevel lu fomaz ed il venter fageva tut mal. Jeu mavel lu pli datier e mussavel cul det sil taglier. Il bia catschavan ei lu immediat naven mei. Inaga ha denton in jester dau a nus siu paunet cun schambun. Quei ei stau ina delicatessa! El ha lu dumandau nus il num e da tuttas caussas. Jeu tedlavel denton buca tier ed erel aschi concentraus sin miu paunet.

Mes fargliuns ein stai scui sin mei, cura che la mumma ha declarau ch'jeu mondi ella casa d'affons. Els vulevan era vegnir cun mei ed entgins han entschiet a bargir. Mumma ha denton declarau che nus hagien buca avunda da magliar e ch'ei seigi il meglier per tuts. Perquei ch'jeu erel il pli giuven dils buobs haveva ella eligiu mei. La sera avon miu grond di erel jeu era in tec trests. Jeu savevel buca tgei che jeu hagi da spitgar e quei fageva tema a mi. La mumma ha explicau a mi ch'jeu sappi lu star leu e ch'jeu vegni buca pli anavos el 'Barrio Rio'. Enzaco level jeu buca ir, jeu havevel bugen mes fargliuns era sche nus sescagnavan savens. Mia mumma ha empermess ch'ella vegni lu a visitar mei.

Ina gronda tabla cun scret si enzatgei era fermada vid l'entrada dalla casa d'affons. Jeu udevel vuschs d'affons ed erel tuttenina aschi nervus. Ina dunna cun ina camischa blaua ei lu vegnida ora ed ha dau il maun a mia mumma, lu a mi. Jeu

ughegiavel buca propi da mirar els egls a quella dunna. “Co has ti num?” “Pablo”, haiel rispundiu. La dunna ha ris ed ha lu priu mei pil maun. In um ei aunc vegnius ord dad esch ed ha entschiet a tschintschar cun mia mumma. Mia mumma rieva era. Jeu havevel buca viu savens ch’ella rieva. Schiglioc fageva ella adina ina tschera tresta. La dunna ei lu vegnida cun mei en davos casa. Cheu eran biars affons aschi gronds sco jeu. Els rievan, currevan, giugavan, sescagnavan, cantavan. Tuts havevan tratg en il medem resti. Ina camischetta blava cun malegiau si enzatgei e caultschas cuortas stgir-blauas. Negin era a pei blut, mo jeu. La dunna ha lu menau nus endadens. Mes egls han entschiet a tarlischar. Cheu haveva ei dil tut, termagls, measas, sutgas! Tut caussas che nus havevan buca a casa. Vid la preit haveva ei maletgs d’animals da tuttas colurs. “Jeu muossel a ti, nua che ti diernas”, ha la dunna detg a mi. Nus essan i tras in esch en ina stanza, nua ch’ei haveva biars letgs. “Quei cheu ei il tiu.” La dunna ha mussau cul det ed ha ris. Jeu haiel mirau anavos silla mumma. “Va e mira”, ha ella detg cun in surrir. Jeu sun lu dabot ius ed hai mirau. In letg mo per mei! Per mei persuls! A casa stuevel jeu durmir giun plaun cun mes fargliuns sin cozzas. Aunc quei di haiel jeu lu era survegniu quella biala camischa blava cul segn e las caultschas cuortas stgir-blauas.

Miu meglier amitg ella casa d’affons ei Antonio. El ha siu letg gest sper il miu. El sesa era da gentar mintgamai sper mei. Cun el fetschel jeu mintga di termagls. Nus fagein giugs da tuttas sorts. Il pli bugen giughein nus denton cullas ruclettas da glas. Quellas ein da tuttas colurs ed ins sto mintga ga empruar da tucclar la rucla pintga cotschna cun tschellas ruclas. Quei giug savessen nus dar uras!

Mintga di avonmiezdi havein nus scola e quei ella pli gronda stanza dalla casa d’affons. Nus emprendein da leger e da scriver. Jeu scrivel fetg bugen e malegel era bugen. Leger saiel jeu denton buca bein. La scolasta emprova da mussar a mi co leger ils bustabs, jeu emblidel denton biaras gadas puspei quels. Perquei stos jeu exercitar mintga di. Jeu vi saver leger inaga fetg bein ed allura vi jeu daventar scolast. Lu saiel jeu mussar a mes fargliuns da scriver e leger. Inaga ei mia mumma stada sin viseta ed jeu hai mussau tut loschs miu carnet ad ella. “Scrivas enzatgei en miu carnet?”, hai jeu dumandau cun egls tarlischonts. “Jeu sai buca scriver, Pablo.” Gl’emprem sun jeu staus tut surstaus, suenter haiel denton decidiu dad era mussar in di ad ella da scriver. Jeu vi ch’ella sappi esser loscha da mei.

Suentermiezdi mein nus savens culla scolasta sper la mar. Cheu savein nus cuorer e far giugs. Nus buobs dein adina ballapei. Antonio ei nies superstar ed jeu emprovel adina dad esser cun el, lu gudignein nus adina. Cura che nus fagein excursiuns havein nus autras camischas. Quellas ein tut melnas e semeglian las monduras dalla selecziun, l’equipa naziunala da ballapei. Mintgin ha lu tuttenina in auter num e nus fagein suenter mintga gol tgaubrochels e saults e buorlein ‘gooooooooo!’ enviars ils mellis aspectaturs che giubileschan.

Ella casa d’affons emprendein nus buca mo da leger e scriver. Nus havein era da gidar a mantener uorden. Mintgin da nus ha mintgamai in pensum dall’jamna. Questa jamna hai jeu da scuar mintga di suenter scola la stanza da scola. Antonio ha da far uorden culs termagls. All’entschatta, cura ch’jeu sun vegnius ella casa d’affons, hai jeu stuiu s’endisar vida biaras caussas. Aschi bia era niev per mei, caussas ch’jeu havevel aunc mai viu! El ‘Barrio Rio’ stuevan nus adina prender ina sadiala ed ir giu spel flum per l’aua. Cheu stuevan ins denton mo menar ina spina e l’aua vegneva en casa! Quei savevel jeu all’entschatta nuota propi capir! Cun savetscha savevel jeu

era buca magliar. “Pablo, buca aschi enguord e maglia buca culs mauns!”, sevilavan ei cun mei. Ils emprems dis magliavel jeu aschi bia tochen ch’jeu havevel bunamein schliet. Jeu emblidavel era da metter miu resti en mia pintga scaffa e schevel era scher entuorn mes termagls. Ils calzers emblidavel jeu era da trer en perquei ch’jeu havevel aunc mai giu en calzers. La scolasta sevilava lu mintgamai cun mei ed jeu survegnevel in castitg. Castitgs survegnin nus era, sche nus fagein buca per camond ni sescagnein cun auters affons. Inagada hai jeu sescagnau cun Miriam, ina buoba ch’ei in onn pli veglia ch’jeu. Per castitg havein nus lu stuiu schubergiar in’entira jamna las tualettas. Quei hai jeu fatg aschi nuidis!

Mintgaton la sera, cura ch’jeu schaiel en letg, sun jeu trests. Jeu hai buns amitgs cheu, jeu astgel emprender da leger e scriver ed jeu survegnel era avunda da magliar, denton jeu less parter quei cun mes fargliuns. “Cun tuts va ei bein”, ha mia mumma detg la davosa gada, cura ch’ella ei stada sin viseta. Jeu sai denton ch’els han buca avunda da magliar e ch’els ston luvrar fetg mintga di, enstagl dad emprender da leger e scriver. Jeu giavischel ch’els sappien era viver in di aschi bein sco jeu.